

AĞAÇIŞLERİ ATELYESİNE GELEN LİSE VE MESLEK LİSESİ ÇIKIŞLI ÖĞRENCİLERİN PSİKOMOTOR GİRİŞ DAVRANIŞLARI VE PSİKOMOTOR ERİŞİ DÜZEYLERİ ARASINDAKİ FARKLILIK(*)

Vahit BADEMCI (**)

GİRİŞ

Eğitimde giriş davranışlarının erişiyi etkilediği hakkında pek çok araştırma yapılmıştır. Bu araştırmaların çoğunluğu bilişsel ve duyuşsal alandadır. Psikomotor alanda giriş davranışlarını içeren çalışmalar ise çok azdır.

Giriş davranışları hazırbulunuşluğun bir parçasıdır. Eğer hazırbulunuşluk belli bir edimle ilgili ise ona giriş davranışları denir. Erişi ise yetişeğe girişteki davranışlar ile yetişekten çıkıştaki davranışlar arasındaki fark diye tanımlanabilir. Yapılan pek çok araştırmada bilişsel alan giriş davranışlarının ve duyuşsal alan giriş özelliklerinin yüksek olmasının erişiyi etkileyerek yükselteceği ortaya çıkarılmıştır.

Araştırmaya, psikomotor giriş davranışları yüksek olan meslek lisesi çıkışlı öğrencilerle, psikomotor giriş davranışları düşük olan lise çıkışlı öğrencileri bir araya toplayıp aynı atelyelerde birlikte beceri eğitimi veren Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencileri alınmıştır. Bu çalışmayla psikomotor giriş davranışları yüksek ve düşük olan öğrencilerin erişi düzeylerinin nasıl olabileceği araştırılmıştır.

Araştırmanın psikomotor alana katkılar getireceği umulmaktadır.

PROBLEM CÜMLESI

Bu araştırma da "Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı'na lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak

(*) Bu konuda hazırlanan yüksek lisans tezinden özetlenmiştir.

(**) Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Araştırma Görevlisi.

gelen 1. sınıf öğrencilerinin, ağaçişleri atelyesi dersindeki psikomotor giriş davranışları, 7. hafta ve 14. hafta sonunda psikomotor erişim düzeyleri ve başarıları yönlerinden aralarında farklılıklar var mıdır? Varsa nasıldır?" sorusuna cevap aranmıştır.

ALT PROBLEMLER

Araştırma probleminin çözülebilmesi için alt problemler başlığı altında verilen aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

Alt Problem 1. Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı, 1. sınıfına, lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin, ağaçişleri atelyesinde psikomotor giriş davranışları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Alt Problem 2. Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı, 1. sınıfına, lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin, ağaçişleri atelyesinde öğrenim sürelerinin 7. haftası sonunda, psikomotor erişim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Alt Problem 3. Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı, 1. sınıfına, lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin, ağaçişleri atelyesinde öğrenim sürelerinin 14. haftası sonunda, psikomotor erişim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmada değerlendirme survey yöntemi kullanılmış olup, araştırma evrenini Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı 1. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı, 1986-87 öğretim yılı 1. sınıf öğrencilerinden, random olarak seçilmiş 20 kişiden meydana gelmiştir. İki gruba ayrılan bu 20 kişiden 10 tanesi meslek lisesi çıkışlı grubu, 10 tanesi de lise çıkışlı grubu oluşturmaktadır. Araştırmaya, her bir ünite için ayrı ayrı hazırlanan ürüne yönelik gözlem formu ve sürece yönelik gözlem formu adlı iki ölçme aracıyla veri toplanmıştır. Ölçme araçlarının güvenilirliği varyans analizi tekniğiyle hesaplanmıştır.

Verilerin elde edilmesi aşamasında ders öğretmenleriyle görüşülerek giriş davranışlarını ölçmek için rendeleme ünitesi, öğretim süresinin yedinci haftası için

kırlangıç kuyruğu açık dişli geçme ünitesi ve ondördüncü (son) hafta için ağaç kaplama ile iki renkli kakma ünitesi belirlenmiştir. Bu dersteki psikomotor davranışların öğrenilmesi aşamalı bir öğrenme dizisi izlemektedir. Buna göre reneleme ünitesi ağaçişleri atelye dersinin ilk ve temel ünitesi olduğu gibi, aynı zamanda kırlangıç kuyruğu açık dişli geçme ünitesinin ve ağaç kaplama ile iki renkli kakma ünitesinin de giriş davranışlarıdır. Öğretim normal seyrinde devam ederken üç ayrı öğretim elemanı örneklem sınıfındaki öğrencileri birbirinden bağımsız olarak ellerindeki iki ayrı ölçme aracıyla adı geçen ünitelerde puanlamaya tabi tutmuşlardır. Puanlama işlemleri seçilen haftalarda yapılmış olup, puanlar ilgili tablolara işlenmiştir.

Ölçme araçlarından elde edilen puanların aritmetik ortalamaları, standart sapmaları hesaplanmıştır. Her bir alt problem için ortalamalar arası fark, bağımsız gruplara uygulanan "t testi" ile test edilmiştir.

BULGULAR

Bu kesimde araştırmanın bulguları açıklanmıştır. Açıklamalarda alt problemlerdeki sıra gözönünde tutulmuş ve okumayı kolaylaştırmak amacıyla alt problem ifadeleri bulgulardan önce tekrar verilmiştir.

1. Alt Problem : Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı 1. sınıfına, lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin, ağaçişleri atelyesinde psikomotor giriş davranışları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için reneleme ünitesi kılavuz olarak gözönüne alınmıştır. Her iki öğrenci grubuna hiç bir öğretim yapılmadan, gerekli araç ve gereç verilerek iş parçasının yapımı istenmiştir. Bu ünite için hazırlanan ölçme araçlarının uygulanmasıyla elde edilen puanların ortalamaları, standart kaymaları ve "t" değeri hesaplanmıştır. Elde edilen hesaplama sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1
Lise ve Meslek Lisesi Çıkışlı Öğrencilerin
Psikomotor Giriş Davranışları

	n	$\bar{X}$	S	t
Lise	10	69.23	9.10	3.20*
Meslek Lisesi	10	82.32	9.10	

* $p < 0.05$

Tablo 1'de görüldüğü gibi, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışları ortalaması, lise çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışları ortalamasına göre büyük bulunmuştur. Giriş davranışları ortalamaları arası fark "t testi" ile yoklanmış ve bu fark 0.05 düzeyinde manidar bulunmuştur.

Bu bulgulara göre, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışları düzeyi, lise çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışları düzeyinden daha yüksektir, denilebilir.

2. Alt Problem : Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı, 1. sınıfına, lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin, ağaçişleri atelyesinde, öğrenim sürelerinin 7. haftası sonunda psikomotor erişim düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için "kırlangıç kuyruğu açık dişli geçme ünitesi" işleme konulmuştur. Ünite işlenirken o üniteye ait ölçme araçlarıyla ölçme işlemi yapılmıştır. Ölçme araçlarının uygulanmasıyla elde edilen puanların ortalamaları, standart kaymaları ve "t" değeri hesaplanmıştır.

Tablo 2
Lise ve Meslek Lisesi Çıkışlı Öğrencilerin
7. Hafta Sonundaki Psikomotor Beceri Düzeyleri

	n	$\bar{X}$	S	t
Lise	10	55.73	15.74	3.86*
Meslek Lisesi	10	78.56	10.03	

* $p < 0.05$

Tablo 2'de görüldüğü gibi, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin 7. hafta sonundaki psikomotor beceri düzeyleri lise çıkışlı öğrencilerin beceri düzeyleri ortalamasından büyük bulunmuştur. Beceri düzeyleri ortalamaları arası fark "t testi" ile yoklanmış ve bu fark 0.05 düzeyinde manidar bulunmuştur.

Elde edilen bulgulara göre denilebilir ki, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin 7. hafta sonu psikomotor beceri düzeyleri, lise çıkışlı öğrencilerin 7. hafta sonu psikomotor beceri düzeylerinden daha yüksektir.

Lise ve meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin 1. hafta ile 7. hafta sonu arasındaki psikomotor erişim düzeyleri ise Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3
Lise ve Meslek Lisesi Çıkışlı Öğrencilerin 1. Hafta
(Giriş Davranışları) ile 7. Hafta Sonu Arasındaki
Psikomotor Erişi Düzeyleri

	n	$\bar{X}$	S	t
Lise	10	13.53	14.11	1.93*
Meslek Lisesi	10	3.76	7.54	

* $p > 0.05$

Tablo 3'de görüldüğü gibi, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin 1. hafta ile 7. hafta sonu arasındaki psikomotor erişileri ortalaması, lise çıkışlı öğrencilere ait ortalamadan düşük bulunmuştur. Bu ortalamalar arası fark "t testi" ile yoklanmıştır. Bu fark 0.05 düzeyinde manidar bulunmamıştır.

3. Alt Problem : Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı, 1. sınıfına, lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin 14 hafta sonunda psikomotor erişi düzeyleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?

Bu alt probleme cevap bulabilmek için "ağaç kaplama ile iki renkli kakma" ünitesi işleme alınmıştır. Ünite işlenirken, ölçme araçlarının uygulanmasıyla elde edilen puanların ortalamaları, standart kaymaları ve "t" değeri hesaplanmıştır. Elde edilen hesaplama sonuçları Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4
Lise ve Meslek Lisesi Çıkışlı Öğrencilerin 14. Hafta Sonundaki
Psikomotor Beceri Düzeyleri

	n	$\bar{X}$	S	t
Lise	10	79.52	7.44	3.54*
Meslek Lisesi	10	88.89	3.85	

* $p < 0.05$

Tablo 4'de görüldüğü gibi, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin 14. hafta sonundaki psikomotor beceri düzeyleri ortalaması, lise çıkışlı öğrencilerin psikomotor beceri düzeyleri ortalamasına göre büyük bulunmuştur. 14. hafta sonu psikomotor beceri

düzeyleri ortalamaları arası fark "t testi" ile yoklanmış ve bu fark 0.05 düzeyinde manidar bulunmuştur.

Elde edilen bulgulara göre denilebilir ki, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin 14. hafta sonu psikomotor beceri düzeyi, lise çıkışlı öğrencilerin 14. hafta sonu psikomotor beceri düzeyinden daha yüksektir.

Her iki grubun 7. hafta ile 14. hafta sonu arasındaki psikomotor erişiş düzeyleri ise Tablo 5'de verilmiştir.

Tablo 5
Lise ve Meslek Lisesi Çıkışlı Öğrencilerin 7. Hafta ile 14. Hafta Sonu Arasındaki Psikomotor Beceri Düzeyleri

	n	$\bar{X}$	S	t
Lise	10	23.79	11.72	3.05*
Meslek Lisesi	10	10.33	7.56	

* $p < 0.05$

Tablo 5'de görüldüğü gibi meslek lisei çıkışlı öğrencilerin 7. hafta ile 14. hafta sonu arasına düşen süreye ait psikomotor erişişleri ortalaması, lise çıkışlı öğrencilere ait bu ortalamaya göre düşük bulunmuştur. Bu ortalamalar arası fark "t testi" ile yoklanmıştır. Bu fark 0.05 düzeyinde manidar bulunmuştur. İkinci 7 haftalık eğitim süresi içinde, lise çıkışlı öğrencilerin psikomotor erişişleri, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin psikomotor erişişlerinden yüksektir.

TARTIŞMA VE YORUM

Burada araştırmanın bulgularına dayalı yorumlara yer verilmiştir.

Birinci alt problemde; Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı, 1. sınıfına lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin ağaçişleri atelyesinde, psikomotor giriş davranışları arasında farklılık olup olmadığı yoklanmıştır. Elde edilen bulgular göstermektedir ki meslek lisesi çıkışlı olarak gelen öğrencilerin psikomotor giriş davranışları, lise çıkışlı olarak gelen öğrencilerden daha yüksektir. Bu durumun sebepleri arasında; liselerde, endüstri meslek ve teknik liselerde olduğu gibi mecburi atelye derslerinin bulunmaması ile mevcut seçmeli derslerin çoğunun da meslek liselerindeki atelye derslerinden farklı olması sayılabilir. Ayrıca pek çok lise de seçmeli

derslerin bulunmaması, lise çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışlarının düşük çıkmasına neden olabilmektedir.

Meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin, daha önce almış oldukları beceri dersleri dolayısıyla ellerinin alet kullanmaya yatkın olması; ellerine tanıtımı yapılmamış bir alet verildiğinde, o aletin ne işe yaradığını, benzerleri ile çağrışım yaparak kestirebilmeleri, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışlarının, lise çıkışlı öğrencilere göre yüksek olmasının sebepleri arasında sayılabilir.

İkinci alt problemde; her iki grup öğrencinin 7. hafta sonu psikomotor erişilerinin ne düzeyde olduğu araştırılmıştır. Bulgulara göre, giriş davranışları yönünden meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin, lise çıkışlılara olan üstünlüğü, 7. hafta sonunda devam etmektedir. Ancak 7 haftalık eğitim süresi sonunda kazanılan beceriler yönünden her iki grup arasında anlamlı bir fark gözlenmemektedir. Bu durum okulda verilen eğitimin her iki grupta aynı etkiyi gösterdiği ve girişteki farklılığın devam ettiği şeklinde yorumlanabilir.

Üçüncü alt problemde; meslek lisesi ve lise çıkışlı öğrencilerin 14. hafta sonu erişilerinin ne olduğunun saptanılmasına çalışılmıştır. Bulgulara göre; 14. hafta sonunda ulaşılan beceri ortalamaları yönünden iki grup arasındaki farklılık, meslek lise-liler lehine devam etmektedir. 7. ve 14. hafta arasındaki ikinci yedi haftalık sürede, kazanılan beceriler yönünden lise çıkışlılar lehine anlamlı farklılık bulunmuş olması, ikinci yedi haftalık dönemde lise çıkışlıların eğitimden daha çok beceri kazandıklarını, fakat 14. hafta sonunda meslek lisesi çıkışlılara hala ulaşamadıklarını göstermektedir.

Bu duruma göre, lisede atelye dersi olmadığı için giriş davranışları yönünden meslek lisesi çıkışlılara kıyasla daha zayıf durumda olan lise çıkışlı öğrencilerin, psikomotor beceriler yönünden birinci yedi haftalık dönemde sunulan eğitimden diğer grup kadar yararlandığı; ikinci yedi haftalık dönemde bu yararlanmanın meslek lisesi çıkışlılara göre daha fazla olduğu ancak, 7. ve 14. haftaların sonlarında girişteki farklılığı kapatamadıkları söylenebilir. Eğitimin bundan sonraki haftalarında lise mezunları aleyhine olan açığın kapatılıp kapatılmadığı ve diğer atelye derslerinde durumun ne olduğunun anlaşılması için benzer araştırmaların yapılması zorunlu görünmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu kısımda araştırmanın sonuçları açıklanmış ve öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Bu araştırma; Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Teknoloji Eğitimi Bölümü, İş ve Teknik Eğitimi Anabilim Dalı'na lise ve meslek lisesi çıkışlı olarak gelen 1. sınıf öğrencilerinin atelye dersindeki psikomotor giriş davranışları ile psikomotor erişim düzeyleri arasında farklılık olup olmadığı üzerinde çalışılmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışları, lise çıkışlı öğrencilerin psikomotor giriş davranışları düzeyinden yüksek çıkmıştır. 7. hafta sonunda beceri düzeyleri bakımından meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin üstünlüğü devam ederken, kazanılan beceri yönünden her iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. 14. hafta sonunda ulaşılan beceri ortalamaları yönünden meslek lisesi çıkışlı öğrencilerin lehine farklılık devam ederken, erişim düzeyi bakımından lise çıkışlı öğrencilerin üstünlüğünün devam ettiği gözlenmiştir. Bu durum, lise çıkışlı öğrencilerin psikomotor davranışlar yönünden okula girişte meslek lisesi çıkışlılara göre daha az beceriye sahip olduklarını; lise ve meslek lisesi çıkışlıların ilk 7 haftalık süre içinde ortalama olarak eşdeğer gelişme kaydettiklerini; ikinci 7 haftalık süre içinde lise çıkışlıların eğitimden kazandıklarının diğer gruba göre daha çok olduğunu; fakat bunlara rağmen lise çıkışlıların 14. hafta sonunda meslek lisesi çıkışlıların buldukları beceri düzeyine ulaşamadıklarını gösterir. Bu araştırma sadece 14 haftalık bir süreyi ve bir tek atelye ile ilgili beceriler hakkında ipucu vermektedir. Öteki yarı yıllarda yer alan diğer atelye çalışmalarını için de benzer çalışmaların yapılması faydalı olur. Eğer bu çalışmalarda da elde edilen araştırmanın bulgularına paralel sonuçlar bulunursa bu; (1) araştırmanın konusu olan atelye dersi için girişteki beceriler önemlidir, (2) girişteki beceriler yönünden ilgili anabilim dalının öğrenci kaynağını oluşturan lise ve meslek lisesi çıkışlı öğrenciler arasında önemli farklılıklar vardır ve (3) atelye dersindeki beceriler yönünden okula girişteki bu farklılıklar zaman içerisinde kapatılamamaktadır sonucu elde edilebilir. Bu durum, okulun ileri yıllarında ya lise çıkışlı öğrencilerin başarısızlığına ya da değerlendirmede çifte standart kullanılmasına sebep olacaktır.

KAYNAKÇA

- Afyonlu, A. Safa 1981. **Ağaçşleri Takım ve Makina Bilgisi**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Bakanlar Kurulu "Milli Eğitim Reformu Stratejisi" **Resmi Gazete**. 14335 : 13 Ekim, 1973.
- Bloom, B. and others. 1971. **Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning**.
- Bloom, B. 1976. **Human Characteristics and School Learning**. New York: McGraw - Hill.
- Dale, E. 1954. **Audio-Visual Methods in Teaching**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Doğan, Hıfzı. 1975. **Endüstriyel Sanatlar Eğitimi ve Öğretmen Yetiştirme**. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı.
- Ericson, E. 1946. **Teaching in Industrial Arts**. Peoria: The Manual Arts Press.
- Ertürk, Selahattin. 1984. **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Yelkenetepe Yayınları.
- Grobman, H. 1970. **Developmental Curriculum Projects. Decision Points and Processes**. New York : Peacock Publishers, Inc.
- Harrow, A. 1972. **A Taxonomy of the Psychomotor Domain: A Guide for Developing Behavioral Objectives**. New York: David Mc Kay.
- Kaptan, Saim. 1982. **Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistiksel Yöntemler**. Ankara: Rehber Yayınevi.
- Kibler, J. and Others. 1970. **Behavioral Objectives and Instruction** Boston: Allyn and Bacon.
- Kutsal, Alaattin ve Zehra Muluk. 1978. **Uygulamalı Temel İstatistik**. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Fen Fakültesi Basımevi.
- Olson, D. 1963. **Industrial Arts and Technology**. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Stanley, J.S. 1971. "Reliability" in R.L. Thorndike (Ed) **Educational Measurement**. Washington, D.C.: American Council Education.
- Turgut, M. Fuat. 1983. **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları**. Ankara.
- Wulf, M. and B. Schave. 1984. **Curriculum Design. A Handbook for Educators**. New Jersey: Scott, Foresman and Company.